

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ 50 „
Egyes szám ára	6 „
Külföldre egy évre	8 „ — „

Ezen lap megjelenik
hetenként kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Hirdetések közlési díja:

minden egy hasábos garmond sorért vagy annak tőrfogatáért 4 kr., s minden egyszeri közlés után 30 kr. bélyegdíj fizetendő. Nagy és többször közlendő hirdetményt a kiadóhivatal árkedvezményben részesít.

A „Nyíltér“ rovatban közlendő cikkek soronként 10 kr. díjért közöltnék.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Sprencz György szerkesztő lakásán.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Györgyjakab Márton nyomdabérlőnél.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségekben, az előfizetések, hirdetmények, nyíltéri cikkek, stb. a kiadóhivatalokban fogadtatnak el.

Felhívás előfizetésre

a „Székelyföld“ 1885. évi folyamára.

A „Székelyföld“ című közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenként jelenlegi nagyságában 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 frt. — kr.
Negyed évre	1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre	8 frt. — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtatnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

Előfizetések elfogadtatnak Kézdí-Vásárhelyt a kiadó-hivatalban, Csik-Szeredán Györgyjakab Márton nyomdabérlőnél. Az előfizetési pénzek vidékről — legozószerűbben posta-utalvánnyal — Kézdí-Vásárhelyre, lapunk kiadó-hivatalába küldendők.

Félreértés kikerülése végett kijelentjük, hogy azoknak, kik előfizetéseikkel hátralékban vannak, lapunkat csak azon reményben küldöttük és fogjuk talán ezután is küldeni, hogy a hátralékot utólagosan be fogják küldeni.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

Az ipariskola és iparosaink.

K.-Vásárhely, 1885. szept. 19.

I.

Iparosaink nagy része igen gyakran türelmetlenül kifakad, hogy: „Ugyan mi szükség van az ipariskolára? Az előtti időben sem volt ilyen iskola, s

mégis milyen szakképzett mesterek voltak; elment a mesterlegény vándorolni, ki utjában sokat látott, tanult, s mire hazakerült, egy világlátott mesteremberrel több volt közöttük; a mai ipariskolába járás a tanulót nem hogy javítaná, de sőt rosszabbá teszi, mert nem elég, hogy hetenként két-három napon esti 6—8 óráig — a mikor a munka még javában foly — kénytelen a mester tanulóit iskolába bocsátani, hanem még ott nem is tanulnak semmit; az egész iskolai idő alatt verekednek, rosszabbnál rosszabb magaviseletet tanulnak egyik-másik vásott tanulótl; az ipariskolába járás által a tanulóknak jobban kinyílik a szemük s azután még alig lehet velük birni; a tanulási idő után kettenként, háromként összefogóznak és kóvályognak, tekernek, hogy csak esti kilencz s féltíz óra veti haza, a minék természetesen — iparosaink felfogása szerint — az ipariskola az oka.“ Szóval: nincs oly cselekmény, mely ha az iparos tanulók által ma elkövetetik, hogy azért az ipariskola ne lenne a bűnbak. Ilyen s még ehhez hasonló panaszt és zugolódást nem egyszer hallhatni iparosainktól, s a mit egyik-másik iparos — csupán az iskola iránti ellenszenvből — többször mond: az könnyen általános hitelre talál. S ez nemcsak nálunk, hanem hazaszerte így van.

Hogy azonban az ipariskola elleni téves felfogás és ebből származó rosszindulatu kóhalmány és ferdítés tovább ne terjedjen s az ügy iránti érdeklődést

meg ne bénítsa, valamint a netaláni pártolókat is tévuttra ne vezesse: szükségesnek tartom itt a nyilvánosság előtt a szent ügynek védelmére kelni, s azokat, kik dinámittal szeretnék korunk ezen szükség és hasznos intézményét felvetetni, téves felfogásukról felvilágosítani, a kétkedőket meggyőzni, az ingadozókat megerősíteni és végre bebizonyítani azt, hogy az ipariskolára feltétlenül szükség van és hogy annak minő kiszámíthatatlan haszna van az iparos osztály jövőjére nézve.

Tisztelt iparos barátim és társaim! Joggal szólíthatlak társaimnak, mert, mint „tiszteletbeli csizmadia, szabó és timár“, én is az iparos osztályhoz tartozom s így nemcsak érzelmileg, hanem az általatok adott megtiszteltetésnél fogva is illethetlek e megszólítással. Igen, társaim! Ugy szólok hozzátok, a mint épen érzek; azt hangoztatom, a mire a mindennapi tapasztalat mindenikünket egyformán megtanít s kívánom, hogy jóindulatu szavaimból okuljunk és hasznot merítsünk mindnyájan

Minden igaz magyar jelszava ma már: a „haladás!“ Haladnunk kell minden téren, minden irányban, mert ki nem halad, az elmarad. Manapság már az ipar sem az, a mi régen volt. Ma már nem elégszünk meg azzal, ha valaki társaim közül a régi minták szerint, megszokott egyformasággal dolgozik; ez nem elég. Ma már a tudomány bámulatosan előre haladt s oly felfedezéseket

tett minden téren s így az ipar minden ágában is, mely a finomult izlés követelményeinek és versenyképességnek elengedhetetlen kelléke, hogy azoknak számba nem vétele biztos bukást teremtene a maradiságban lenni szerető iparosainknál. Minden magyar iparosnak maga és nemzete iránti szent kötelessége: saját szakmájában magát napról napra tökéletesíteni, a haladó korral lépést tartani, az ipar körében felmerült tanulmányokat figyelemmel kísérni és tanulmányozni, a mit csak folytonos önképzés által lesz képes elérni. S hogy mindezeknek eleget tehessen, hogy önálló iparos korában tudja megbecsülni az anyagot, melyből dolgozik, szóval ezen önképzésnek kiindulási és alapvető helye mindenesetre az ipariskola. Itt a tanulók oktatást nyernek minden hasznos, nemes és szép tudnivalókban. Ezen iskola van hivatva arra, hogy az elhanyagolt házi nevelést és az elemi iskolai mulasztások hiányait helyre pótolja; hivatva van továbbá arra, — mely nélkül iparost sem lenne szabad képzelni, — hogy a tudatlan tanulót irni, olvasni, számolni és rajzolni megtanítsa, a melyeknek ismerete nélkül semmi, de még iparos mester sem lehet senki. Ne hivatkozzanak társaim a multra. Mert régen nem tekintettek arra, ha vajjon tud-e a mesterré leendő ifju irni, olvasni, vagy sem, csupán azt kellett bizonyítani, hogy inasi éveit kitöltötte és vándorolt s végre remekét bemutatva s a mesterré avatás költségeit lefizetve, futva mesterember lett.

A „Székelyföld“ tárczája.

Kamilla.

(Elbeszélés.)

Irta Dobay János.

II. RÉSZ.

IV.

(Folytatás.)

Valami érdekes tárgyról folyhatott a társalgás, mert mély csendben figyeltek báró Teremi szavaira s csupán Trézsi néni tette meg olykor-olykor szokott megjegyzéseit.

A két leány közeledett s észrevétlenül a társaság mögött foglalt helyet.

— Már, édes báró öcsém uram, — szakította félbe Trézsi néni báró Teremi megkezdett beszédét — az ily ostobaság csak a maguk fajtája nagy uraktól telik ki. A maga bárója egy tökfílkő és az a jóféle grófnő egy seprüzi való személy. Én is voltam özvegy, nekem is voltak kérőim, de mennyien! hanem biz én ajtót mutattam nekik. Elég egy sütetből egy kenyér. Az én boldogult Tamásom onnan az égből nagy gyönyörűséggel nézhet én rá, hogy emlékélt oly szentül megőrizém. Lágy, tepelák ember volt szegény, de . . .

— Engedelmet kérek, drága néném asszony, — szólt közbe a báró — ha megen-

gedi, folytatam az én drága nagybátyám affairját; a java meg csak ezután jön. Tehát szép kilátásaim, hogy drága nagybátyám vagyónát egykor örökölni fogom, füstbe mentek. Gyászjelentés helyett nászjelentés. Szóval: megtörtént a legnagyobb ostobaság, mit valaha nagybátyám elkövetett. Nőül vette özv. Hétfalusinét s ezzel tönkre tette magát és megsemmisítette az én szép reményeim. Husz évig kellett várnia, míg a grófnő első férje elverte vagyónát és meghalt, s ekkor sietett megújítani a régi viszonyt. Ötven éves völégény és negyven éves menyasszony, telve a husz évig elfojtott szerelem kitörő lángjával! Roppantul szerették egymást; azonban az oly sok ideig ápolt nagy szerelem csak addig tartott, míg bővebben megismerték egymást, és ez vajmi hamar bekövetkezett. A báró könnyűvérű, szeszélyes s a változatosságot kedvelő természetével a grófnő hideg számítása, rideg, gögös modora nem tudott összeférni, s a dolog vége az lett, hogy egy napon a báró megszökött feleségétől s egy kétes hírű hölgy társaságában európai körutra indult, ott hagyván nejét az adósságokkal szépen megterhelt uradalomban.

— Ugy kell neki, — kiáltott Trézsi néni — ha nem tudott a tisztességes özvegyességben megmaradni. De ilyenek a mai nők;

minden perczen előjűlnak a meghalt férj koporsója mellett, verik földhöz magukat, az egyik szemükből ömlik a könny, a másikkal meg azt nézik, hogy kinek varrják a nyakába magukat. Én bezzeg nem ajultam el s nem igen sokat sirtam szegény Istenben boldogult Tamásom halálakor, de azért hű maradtam hozzá s hű leszek ezután is.

— No, azt már ezutánra könnyű lesz megállani — szólt egy fiatal ember halkán.

— Mit darálsz, te tejjefes száju? — szólt oda Trézsi néni, meghallván a halk megjegyzést.

— Csak annyit bátorkodtam megjegyezni, édes néném, hogy ha eddig ellen tudott állani a gyakori kísértéseknek, ezután is megállhatja.

— Biz úgy, édes öcsém — folytatá szelidebb hangon a hatalmas asszony. — Az erős jellem mindenkinél tiszteletre méltó, de az özvegyeknél különös dicséretet érdemel.

— Már ebben a részben olyan nincs, mint Trézsi néni — szólt az előbbi hang tettetett alázattal. — Az embernek, ha akar, ha nem, muszáj, hogy eszébe jusson Penelope asszony, az a híres óvilágbeli görög menyecske, ki voltaképen csak szalmaözvegy volt, de épen oly szívbéli hűséggel viselteték távol bolyongó férje iránt, mint Trézsi néni a meghaldogult jó Tamás bácsi iránt.

— Nem ismerem azt az asszonyságot, de látom, hogy jól beszélsz, édes öcsém — felelt Trézsi néni meglepődéssel. — De folytassa, lelkem báró öcsém uram, mi lett a maga drágálatos nagybátyájából?

— Báró Viski egy időben fogyott ki pénzből és kedveséből s aztán egy napon töredelmes ábrázattal beállított a kastélyba. Rettenetes jelenetekre várt, és — oh, csodák csodája! — a grófnő a legkegyesebben fogadta. Neje kifogyhatlan volt a kedveskedésekben, s a báró örvendett, hogy a dolog ily kedvező véget ért, s hogy örmé még teljesebb legyen, a grófnő egy édes titokkal örvendeztetette meg, kilátásba helyezvén, hogy a Viski család nemsokára új sarjat fog hajtani. Ez aztán annyira hatott a nemes báróra, hogy azóta — nem tudni, hogy örmében vagy bánatában — úgy iszik, mint egy örült. Rossz nyelvek azt beszélnek, hogy a grófnő férje távollétében egy csinos huszártisztel igyekezett az egyedüllét unalmait feledtetni; azonban, tetszik tudni, az ilyen mendedmondákra épen semmit sem lehet adni.

— Hm, hm, nagyon gyanus a dolog, mihelyt huszártiszt van a játékban — vevé át a szót Trézsi néni. — Ismerem én ezeket a czitra papagályokat. Fiatal koromban nekem is volt egy szép esetem egy huszártisztal. Benn voltam a városban; jól emlékszem,

Ma nem kell vándorolni, nem kell remekket készíteni, nem kell avatási díjat fizetni; kérdés: mi az, a mi az ipar-szabadságot, a mult előnyeit pótolni s mintegy ellenőrizni akarja, hogy az iparosok ne legyenek kontárok, képzettség nélküliek? Semmi más, mint: az ipariskola.

Akárhány olyan mester van még ma is, a ki jó, ha írni-olvasni tud, de számolásról, könyvvitelről, rajzolásról, egy munkaterv készítéséről fogalma sincs. Munkát vállal a nélkül, hogy előbb tervet készítene és kiszámítaná: mibe kerül az anyag, mennyi idő és erő szükséges a munka elkészítéséhez, ezeket számba véve, mennyit kérhet a munkáért, hogy se magát, se a rendelőt meg ne károsítsa. Már most kérdem: jól van ez így, mester-e az ilyen? S vajjon nem-e az ilyen tudatlan kontárok rontják a jóra való, szolid iparosnak is tekintélyt és hitelét? Ne zugolódjatok az ipariskolai intézményre, iparos társaim, mert hisz ez van hivatva arra, hogy jövőre megtisztítsa az iparos osztályt az ilyen salaktól, buta néptől, mely csak szégyenére és kárára lehet önmagának, mestertársainak és a társadalomnak.

Gyöngyösi István,
iparisk. igazgató.

Budapest, szeptember 11.

Kiállításunk fényes erkölcsi sikerei közt a legnagyobb jelentőségű és legörvendetesebb bizonyára az, hogy a nyugati nemzetek közvéleménye, mely eddig sok tekintetben balnézeteket, sőt igazságtalan felfogást táplált hazánk kultúrtörékveisei irányában, most országos tárlatunk alkalmából az igazságos megítélés medrébe kezd átesapni. A külföld sajtójának legtekintélyesebb közegei a tisztelt és elismerés hangján szólnak Magyarországi művészeti és tudományos fejlettségéről és komoly ipari haladásáról és a mit egy évtized alatt csak elvéve tudunk elérni, annak most naponta örvendhetünk: az európai sajtó kimeríthetetlen elismeréssel árasztja el hazánkat és osztatlan ítéletével lelkesülten sorozza nemzetünket az európai kultúrnép közé. Ez kétségtelenül a leghatalmasabb vívmánya országos tárlatunknak, a melynek immár teljesítve látjuk ama hivatását, hogy kulturális fejlődésünk, anyagi és szellemi állapotaink való képét tárja a külföld szeméi elé. E rokonszenves elismerés egy újabbik tanujelével találkozunk a francia sajtó egyik legelőkelőbb közlönyének, a «Temps»-

nak jegutóbbi számában, a mely beható czikkben foglalkozik hazánk művészetével és iparával.

Van-e Magyarországnak nemzeti művészete és nemzeti izlésen alapuló ipara? Ezt a kérdést veti fel a «Temps» írója, ráutalva arra, hogy vannak nemzetek, a melyek a művelődés szükséges voltának tudatára ébredve, hirtelen ráveték magukat a kultura munkájára, de rendszertelenül, zűrzavarosan fogtak hozzá a nehéz műhöz és az eredmény az lett, hogy a civilizációknak csak töredékeit tudták elkapkodni, de saját nemzeti kulturát létesíteni nem tudtak. Magyarországnak azonban van nemzeti művészete és a hagyományok által megszentelt nemzeti izlése. A czikkíró ismereti ezután agyag-, porcelán- és majolika műiparunkat, a mely szerencsésen sajátította el a régi Pannónia talajában talált ókori műkincsek stíljét és formáit. Keramikusi házi iparunkról azt mondja, hogy formái feltűnő módon hasonlítanak a Dél-franciaországban tűzött agyagipar idomaihoz és a disztítés és modellírozás e hasonlósága annyira megy, hogy el sem hitte volna, miképpen tárgyak nem Franciaország-ból hoztattak be hazánkba, ha iparmuzeumunk tisztviselői nem biztosítják a legünnepélyesebben róla, hogy e tárgyak hazánkban évszázadok óta így készítettnek. Érdekes hasonlatosságot fedez fel a czikkíró a magyar népbutor stíljé, disztítése és festésében is. E butorok — ugymond — majdnem teljesen olyanok, mint az arabok butorai és láttukra az ember azt vélne, hogy valamely Algirbeli falu szobájának belseje van szeméi előtt.

Azután fejtegeti, hogy a magyar butorok, szönyegek, ékszerek, zománczok mennyire megőrizték régi keleti jellegüket. Az érdekes czikk a német ipar befolyására utal s azután így végződik: „Németország kereskedelmi s ipari befolyása ellen legtöbb sikerrel küzdhetne itt Franciaország. Társadalmi tekintetben a magyar nép rokonszenvét bírjuk és a barátságos tüntetések zajosága miatt nem kell az érzelmek ösztönzését kétségbevonnunk. A mezei gazdaságokban, a bányáknál ügyes mérnökök kintünökléseket szerezhetnének, műipari czikkeinket szívesen vennék és a nagyipar bizonyos ágai, így nevezetesen a gazdasági gép-ipar fontos piacot találhatnának. De Magyarországnak ép úgy, mint sok más országban, ugyanazon okok gátolják iparunk ténfoglalását. Francia ügynőket, alküszte, kereskedő-utazót alig látni, míg a német és angol ügynők egészen elárasztják az országot. És ezek bámulatos művészek a rábeszélésben. Egy pesti kereskedő, a ki igen alaposan ismeri a párisi irodalmat, ezt mondaná nekünk: „Olyanok vagyunk, mint a guillotine par per-suasion (a kit rábeszélnek szép szóval, hogy

guillotinírozassa magát), mert ha az ajtón kilökjük őket, vissza jönnek az ablakon és képesek volnának akár a kéményen.“ Aratás előtt a Dunapart tele van angol gazdasági gépekkel, melyek a Feketetenger kikötőiből a Dunán feljöttek. Az angol ügynők próbára kínálják, tizenkét havi fizetési határidővel és évenként óriási üzleteket csinálnak. Így áll a dolog egyéb ipar-cikkekkkel is, melyeket a külföldiek az itteni vevők utasításai szerint gyártanak. Ezen utazó ügynők mind beszélnek magyarul; sok idegen czégek állandó képviselője van Budapesten; az egyik bécsi czég nagy palotát építtetett. A francia gyarmat néhány francia tanárból és pinczérből áll. Bécsben sincs különben; előkelő ember alig van hat, s a háromszáz más egyén hivatalnok, tolmács, komornyik vagy pinczér. A németek mindenütt ezrével találkoznak; a legkisebb magyar falunak is megvan a maga német gyarmata, melynek boldogulása a szoros solidaritásban rejlik. Abban rejlik a mi kiviteli kereskedelmünk hanyatlása, hogy mi nem megyünk külföldre, mint az angolok és németek; ezek beharangozzák az egész világot, a hol csak adni és venni lehet, s mikor a mi humorisztikus íróink azt állítják ironikusan, hogy az angolok a Cheops piramisán és a Jungfrau tetején hirdetik szappanait, akkor nagy dicsérettel adóznak az angol nemzeti iparnak.

A babonáságról.

II.

Nem kevésbé érdekes eset, a mi a nagy Napoleonnal történt. Egy olyan spiritista, mint a melyet János főherczeg és Rudolf trónörökös leplezték le, több mutatvány után azt mondá a nagy császárnak, hogy ő képes a császár nagyanyja szellemét felidézni. Az előbbeni mutatványokban is csak a ritka ügyességet csodálta a császár s legkevésbé képzelt hihetetlen s természetfeletti erőt, s így a spiritista vakmerősége bosszantotta. Eltökélt leleplezni, s ráállt a felidézésre.

A bűvész egy asztalt hozott elő s a császárt a mellé ülteté s kezeit az asztal alatt tartotta, mert, mint mondá, ott fogja megérinteni a halott hideg keze; de megtiltá, hogy valami mozgást tegyen, mert akkor beláthatatlan szerencsétlenség fog történni. A bűvész magát egy székhöz kötözteté s azután eloltatta a gyertyákat.

Néhány érthetetlen hókusz-pókusz után a császár érte, hogy valami hideg test, mint halott keze, fogja, illetőleg érinti a császár kezét. A császár, leküzdve borzadályát s nem törődve a bűvész intésével, hirtelen megragadta a hideg testet. Abban a pillanatban rémült sikoltás hangzott s a császár érte, hogy a hideg test tulajdonosa ugyancsak menekülni akar.

— Én ismertem Hétfalusi ur ő nagyméltóságát; atyám az ő falujában lakott s tudom, hogy ő nagyméltósága derék, jó ember volt s különösen gyermekei iránt kimondhatatlan jó atya. Bocsanatot kérek, ha egy kissé heves valék, de oly nagy bennem a tiszteltet és szeretet iránta, hogy úgy szólva szent kötelességnek ismertem e meghalt ember védelmére kelni.

— Igazad van, leányom, — szolt Trézsi néni — te becsületesen megtetted kötelességedet, hanem azért az a Hat-vagy Hétfalusi ur lehet a leghaszonlatlanabb ember. Te jó-nak hiszed, a világ rossznak tartja, s bizonyosan közből van az igazság. Rólam is, látod, sokan azt hiszik, hogy házsártos vagyok s hogy sokat jár a szám, pedig, látod, ez sem igaz.

— A kisasszonynak igaza lehet, — szolt a báró hidegen — azonban leczkét nem fogadok el. Ha a kisasszonynak ez hivatásához tartozik, tegye, de az én személyemet szíveskedjék jövőre megkímélni.

— A báró ur meg méltóztassék több kimélettel beszélni oly személyekről, kiket nem ismert — szolt Kamilla büszkén, felemelt fővel, megvető pillantást vetve a haragban égő báróra.

— Eh! a társalkodónokkal nem szoktam vitázni s igen sajnálom, hogy ennyi szót is vesztettem.

A császár erősen tartá, s parancsára világot gyújtván, láthatták, hogy a császár az asztal alatt a kezében tartja — nem a nagyanyja hideg kezét, hanem a spiritista hideg — lábát.

A láb rendesen hideg lévén, ezzel pótolta a bűvész a sirból kelő halott testének hidegségét.

Igy teremtek a kísértetek s így teremnek a mai időkben is; mert az nincs, s a fenti próbákat kötelességének megtarthatása mellett egy sem állja ki. És a bécsi Burg fehér asszonya?

Ezért a babonások jól tennék, hogy ha valami bajt vagy valami általuk első tekintetre meg nem fogható látnak vagy hallanak, nem sajnálnák a fáradságot, gondolkozni s utána járni, s bizonyára megtalálnák az oknak az okozóját is.

S a mi legártalmasabbá teszi a babonáságot: az, hogy az ilyenek a bajnak orvoslását is babonás ut n keresik, miből aztán számtalan baj keletkezik; hiszen csak, hogy tovább ne menjek, miből áll a kuruzslás (gu-rusolás)? nem ott terem-e s — fájdalom — hitelre talál az ottani kemenczéből került bájjal is?

A babonáság olyan, mint a durezás gyermek; ha a kenyér darabját mutatjuk neki, az egész kell, s ha meg akarunk menekülni a babonáságtól, a legcsekélyebbet sem kell elfogadnunk, mert az hívja, családja a többi; nem kell elfogadnunk sem a 13-as szám, sem a péntek veszedelmességét, a csillaghullást, vagy a fecske leütése folytán a tehén tejének elveresését stb., melyek mind csak kislelkű dolgok.

Örizzük, örizzük népünket a babonáságtól, mert veszedelmesebb az a gonosz-ságnál. Mert a ki rossz, az még számít is, és ha valamely bűn elkövetése valami nagy fáradságba kerül, még vissza is rettenhet s nem vág oly veszedelmes dologba. De a babonás ember nem számít, hanem mint a vak, rohan előre feltarthatlanul, ha a saját nyakát szegi is.

Mint említők, a babonáság oka leginkább — mondhatni mindig — a hiányos nevel-tetés, illetőleg neveltségben keresendő, s így nagyon helyes és népboldogító kormányunknak azon intézkedése, hogy még a kisebb községben is ellenőrizi az iskolákat.

S elfogadva Plutarch mondatát, hogy „valamint a méheket minden növényre ülni, de mindegyikből a legjobbat elvenni látjuk, ugy a műveltségre törekvőknek semmiben sem kell járatlanoknak lenniök, de mindenből a hasznost gyűjteniök“ — beismerjük azt, hogy a népet is a tudomány minden ágából a szükségesekkel megismertetni kell, azonban azzal, hogy a népiskolában arra kellene a fősulyt fektetni, hogy az ábc és sokszorozás mellett az oly fontos erkölcsi és társadalmi étellel megismertessék

— Bocsanatot kérek, báró ur — szolt közbe Kálmán elfojtott haraggal s készen arra, hogy Kamilláért sorompóba szálljon. — Kamilla kisasszony családunk tagja s mindnyájunk kiváló tiszteletét bírja. Én életemet köszönhetem neki.

Felszeginé s az egész társaság közbe lépett és így sikerült a kedélyeket némileg lecsillapítani. Trézsi néni Kamilla pártján állt s kész volt érte a báróval birokra kerülni.

— Már, édes báró öcsém uram, — pattogott a hatalmas özvegy — olyan leány aztán nincs több, mint Kamilla; azt én mondom magának. Ha látta volna lelkem, az özönvíz alkalmával mit csinált! Tudja, egy tuczt sem tudta volna azt a maguk fajta nagyuri leányokból megtenni. Nem biz azt. Pedig lássa, olyan sovány a lelkem, hogy csak amugy zörög a csontja; hanem akkora darab lélek lakik e leányban, hogy még magának is jutna belőle s el is férne magában.

A báró, látva, hogy az egész társaság a Kamilla pártján áll, boszuságát elnyomva, hallgatott, s így a csaknem veszélyessé vált vita minden komolyabb következmény nélkül ért véget.

(Folytatása következik.)

hogy egy néhány szopós borjut kellett eladnom. Esős idő volt s roppant nagy sár, s nekem épen egy nagy téren kellett volna átmennem, hol egész sártenger volt. Én megállok, hogy megnézzem, hol lehetne legkönnyebben átmennem. Egy nagybajszu huszártiszt állongált ott s meglátva habozásomat, oda lépett, hirtelen felkapott s egy pillanat alatt átvitt a sáron s a tér tulsó felén tett le. Képzelték a lelkem, hogy mily dühbe jöttem e szemtelenség felett. Engem megölelni egy idegennek! Alig ért lábam ismét földet, kezdettem szidni a szemtelent, s bizony Isten, felképelem volna, ha hirtelen el nem iramlík.

— De, édes Trézsi néni, — szolt egy dévaj hang — talán akkor kellett volna ezt tenni, mikor a huszártiszt karjai között volt.

Imitt-amott elfojtott nevetés volt hallható, mire Trézsi néni éktelen dühbe jött.

— Szamárr vagy, édes öcsém! — kiáltá rikácsolva — a karjaimat lefogta, s féltem, hogy ha kiáltok, letesz a sárba.

— S Trézsi néni is inkább meghal, mint a hermelin, mintsem a sárba lépjen — szolt ismét az előbbi hang.

Trézsi néni gyöngye mentsége jóba vétet-vén, mielőtt az általános derűtség elmúlt, ismét Teremi báró vette fel a szót.

— Van a dolognak egy regényesebb oldala is — folytató a báró. — Nagybatyám neje-

nek volt két gyermeke is első házasságából. Ezek, nem tudom, mi okból, egy éjjel nyom-talanul eltűntek a kastélyból. Ugy hallottam, hogy a gyermekek nagyon szerették atyjukat s nem tudtak kibékülni azon gondolat-tal, hogy anyjuk egy más ember neje legyen. Világá mentek s eddig bizonyára elzűllöt-tek. Pedig Hétfalusi, a mint hallottam, nem volt méltó e nagy szeretetre. Nejét és gyer-mekeit koldusbotra juttatá s azonkívül is egy gögös, rosszlelkű ember volt.

— Az nem igaz! — kiáltott közbe egy indulatos hang. — Hétfalusi derék ember volt, s a báró ur rossz dolgot mivel, midőn egy becsületes ember emlékéit csupa szóra-kozás kedvéért meggyalazza.

Mindnyáján arra néztek s Kamilla állt előttük sáppadt arczoval, villogó szemekkel. Kamilla a felindulástól reszkette hallgatá mindedig a báró előadását. Fájt szívének, midőn anyját gyalázní hallá, de nem kelhe-tett védelmére, mert nem tudhatá, hogy igaz-e a vád, vagy nem. Habár szerette is anyját, de a mult tapasztalatai után fel kel-tett tenni róla, hogy hibás lehet; de midőn atyja emlékéit hallá bepiszkolni, lelke felhá-borodott s a keserűség utat tört magának. Az egész társaság kérdőleg nézett rá s ő érte, hogy felvilágosítással tartozik Rendbe szedte magát s nyugodtabb hangon szolt:

a nép s különösen hogy az ily, testet s lelket megmételvező balhiedelmek ne nyerjenek tápanyagot az — elhallgatás vagy kinevetés által. Nem lehet tudni, hogy mily kevésnek látszó dolog akadályozza meg a műveltség, a népnevelés előhaladását, s minden akadályt neki kell vetni, hogy a babonaság ne forduljon elő; hivatva vannak erre legelső sorban a néptanítók, kik rövid idő alatt az ily balhiedelmek legyőzését értelemmel és tapintattal könnyen teljesíthetik s e mellett egyuttal a népet még sok hasznosra is oktathatják.

Bohóság mindenesetre a XIX. század végén babonaságról beszélni s hozzá boszorkányokról és kísértetekről. Bohóság? S a példa az, hogy ma is igen sokan vannak, kik az oláh kalugerekkel kiimádkoztatják rossz embereiket az árnyékvilágból; visznek pénzt, élelmi szereket és viaszgyertyát a természetfeletti erővel rendelkező kalugereknek, kik azonban nem egyebek elkergetett pópáknál vagy élelmes svihákoknál, kik nem merik bőrüket olyan emberek előtt mutogatni, kik felismerhetnék, mert az őket könnyen hüvösre vihetné.

Ilyen emberek aztán elimádkozzák oláhu az áldozatra kiszemeltek egészségét, bénákká, nyomorékokká teszik — legalább sokan hiszik ezt — s így felhasználva az emberek balhiedelmét, megmételvezik sok esetben egész vidék lakosságát.

S azt hisszük, az elég nagy baj, ha vannak emberek, kik még azon régi boldog tudatlanságban léteznek, melylyel a mai kor fiaik között megállaniok nem lehet, nem szabad. Ebben működni kötelességük nemcsak azoknak, kiknek a népműveltség előmozdítása nemes hivatásuk s leginkább birják az eszközöket s alkalmasak arra, de kötelessége minden embernek, ki igaz fia hazájának; kötelessége mindenkinek küzdeni azért, ha kell, karddal, ha kell, szellemmel, mert ezen küzdés a velünk született tudomány összegét, a lelkiismeret emeli; s különben is

— Mi dolgozunk a világon? Küzdeni — a legnemesbekeré.
Előttünk egy nemzetnek sorsa áll —
S ha azt kívívtuk —
S olyan magásra tettük, mint lehet,
Mondhatjuk, térvén őseink porához:
Köszönjük, élet, áldomásidat;
Ez jó multság, férőmunka volt!

Nivlám.

Igaz-e, hogy „az állami tanítóképző intézetek vád alatt” lennének?

(Válaszol Felszegi J.-nek a „Székelyföld” 73. sz. „A magyar közművelődés feladata” című cikkre adott válaszára.)

Örömmel vettük Felszegi urnak a „Székelyföld” f. évi 73-ik számában „A magyar közművelődés feladata” című cikkünkre adott nagybecsű választát, mert alkalmat nyújtott arra, hogy a kérdéses vagyis megválaszolt ügyhöz hozzászólhassunk. Nem csodálkozunk válasz sorain s az azokban kifogásoltakon. Hisz tudjuk azt, hogy nehéz dolog ám elismerni az igazságot, nehézség nem mindenkinek van inyére meghajítani a „liberalizmus” szivárványszínű zászlóját az igazság előtt.

Nem volt szándékom vádolni az állami tanítóképző intézeteket, de Felszegi ur már cikke címében és három első sorában azt állítja, hogy vádoló. Ám legyen a Felszegi ur szava. Én azonban igyekezni fogok bebizonyítani, hogy nem vádoltam, hanem igazat mondtam.

Azt mondja Felszegi ur hosszas fejtegetéseim rövid kivonatául: „A hitközönös ember a társadalomnak egy férges tagja; az állami tanítóképezdek hitközönös egyéneket nevelnek, tehát az állami tanítóképezdek a társadalom megrontását célozzák.”

Hát biz én Felszegi urnak „hosszas fejtegetésem”-ből levont ezen szép logikai következtetéseért ezer köszönetet mondok. Hisz ezzel igazolja: 1-ször, hogy hosszas fejtegetésemből is megértett; 2-szor, hogy olyasmit fejtegettem, a melyből, mintegy igazolva engemet, még észtanilag szép igazságot is tudott levonni. Mintha épen Felszegi ur szólana belőlem ezen levonásban. S az nem is lehet másképp. Hisz tudjuk, hogy a magyar állam e század második fele, illetőleg a mai magyar alkotmány helyreállítása

óta tulajdonképen, vagyis mikor az 1848-iki XX. törvényeziknek a gyakorlati életbe történt átmenetével a magyar állam jogállamá lett, azóta felekezeten, a mi annyit tesz: vallás nélküli, vallástalan; következőleg a vallás nélküli állam mai állami tanítóképezdei is vallás nélküliek, melyeknek, mint ilyeneknek, semmi ügyök, bajuk, gondjuk a vallásoktatással, a vallás dolgaival, s bár ne is volna! a mint a gyakorlatban ugy kellene is lenni; tehát a vallás nélküli ilyen intézeteknek, a milyenek az állami tanítóképezdek, produktumai sem lehetnek mások, mint vallás nélküliek. Így van ez minden jogállamban; így van, mint jogállamban, nálunk a magyar államban is. Ez áll a jogállam álláspontjának szempontjából; ez áll az állami tanítóképezdekről az állami elnevezés mai értelménye alapján.

De, hogy az állami tanítóképezdekből kikerülő tanítók ritka kivétellel nem mások, mint hit-, vallásközönösök, hogy ne mondjuk — a fentebbi levonás szerint — vallástalanok, s az állami tanító és nevelő intézetek nem a vallásosságnak terjesztői, kitetszik abból, hogy azokban a heti 1—2 rendkívüli időben, d. u. 4—5-ig osztott vallásórákon kívül nem bajlódván — legfeljebb guny és megvetésből — az Istennel, vallással, hit-, erkölcsi dolgokkal, imádsággal, az embernek Isten, embertársai és önmaga iránti kötelességeivel, isteni tisztelettel, a vásár- és ünnepnapokon s minden napon köteles templomlátogatási kötelességgel és ajtatossággal, az egyház parancsainak teljesítésével stb.: bármely vallásos érzelmeikkel menjen oda bármely pozitív vallásfelekezeti ifju, az emberben a tilosra és rosszra már természeténél fogva meglevő nagyobb hajlandóságnál fogva visszatartatlanul hideggé és közönyössé válik azok iránt. Ez megdöntetlen erkölcsi törvény. Az erkölcsi világrendben nincs megállapodás. A ki a vallás-erkölcsi tökélyesedés útján előre nem halad, az okvetlenül visszaesik, hanyatlík. Így van a természeti világrendben; a ki nem halad: az marad. A hol pedig a tanuló a fenn említettet, mint guny- és neveltségessé tett tárgyakat, „parádé”-nak, „czeremónia”-nak s Isten tudja, minek nevezett dolgoknak hallja, ott a hetenkinti 1—2 vallásóra, a papság vallásoktatására való hivatkozás csipős guny, értelem nélküli üres szólam, por a világ szemébe, hogy a papságot feketébb színben lássa; ott alig képződhetik más, mint hit- és vallásközönös egyén. De hogy a vallás nélküli és hitközönös egyén férges tagja a társadalomnak, Felszegi ur maga vont le fejtegetéseimből; tehát a mit az állami tanítóképezdekről és azokból kikerülő állami tanítókról levont, az is áll, vagyis áll az észteni következtetés többi része is. Volt tehát okom, „hogy nagytmondásom kellő befejezést nyerjen”, s mint az alábbiakból is ki fog tűnni, így folytathassam: „Hagyjon fel az állam a felekezetenélküliség kedves, de az állam exisztenciájára nézve veszélyes elméletével” stb.

Mikre Felszegi ur így szól: „Megvallom, megbotránkoztam, midőn e sorokat olvastam; mert nemcsak meggyőződés, de tiszta tudással bírok arra nézve, hogy a fenn leirt állítás nem a tapasztalatból meritett igazságnak s ebből kifolyólag nem is az önzetlen hazafiságnak, hanem a felekezeti chauvinizmusnak a kifolyása. Magán hordja ezt a bélyeget; minden sorából ez ri ki.”

No hát én még félvilágért sem botránkozm meg Felszegi urnak ezen „meggyőződés”, „tiszta tudással”, „tapasztalatból meritett igazsággal” és „önzetlen hazafisággal” mindezeket tölem megtagadó szép soraiban.

Nem; hisz Felszegi ur, ugy látszik, a mai jogállam elméletén rágódók magaslatáról a felekezetenélküliség elfogulatlan, tiszta szemüvegén nézi a világ-társadalmi életet, az élet fejlődő viszonyait, a változhatlan, örök elvű pozitív keresztény vallás befolyását ezekre s ezeknek azok alatti befolyását és egymáshoz való viszonyait.

Nem irigylendő szörnyű örvény felett álló és szomorú képű magaslatra vergődött s arról néz le Felszegi ur. Megenged nekem azért Felszegi ur, hogy én ama magaslatra nem emelkedhetem, oda nem kísérhetem s

nem nézhetem — a világ minden kincséért sem — a felekezetenélküliség szemüvegén a világ minden vonatkozású összes eseményeit. S miért? Tudtára is adom röviden, még pedig a törvények nagy tiszteletén alapuló szempontból; ugyanis: „Minden állampolgárnak valamely törvényesen bevett vallásfelekezethez kell tartoznia, s a polgári törvény által az ugynevezett vallásfelekezetenélküliség tiltva van” (1868. 53. t. cz. 19. §.); tehát mindenkinek s így Felszegi urnak is szól ezen törvény. Már ennél fogva s a hivatolt „önzetlen hazafiság”-nál fogva is Felszegi ur vagy valamely törvényesen bevett vallásfelekezethez tartozik, vagy nem; ha valamely bevett vallásfelekezethez tartozik, a mint a törvény szerint tartoznia kell, akkor az állami tanítóképezdeket ugy, mint minden egyebeket a felekezetség szemüvegén kell néznie s így minden szemlélődéseinek a felekezeti chauvinizmus kifolyásának kell lennie; vagy a törvény ellenére és megvetésével nem tartozik egyik bevett vallásfelekezethez sem s ekkor valóban felekezet-, vallásnélküli. Így és ekkor igazán nem esik a felekezeti elfogultság gyanujába és vádjá alá. S itt épen azt nem tudom, hogy Felszegi ur nem állami képezdeben jutott-e ezen felekezetenélküliségbe, mert ha ott, akkor a legkézzelfoghatóbb bizonyíték önmaga — önmaga ellen — a fentebbiek igazolására.

(Folytatása következik.)

Felvidéki.

A háromszékmegei „Erzsébet” árvaleánynevelő intézet mellé felállítandó női ipar-tanműhely tervezete.

(Folytatás.)

Munkaidő beosztása.

10. §. A növendékek heti munka-óraszám 42. A női munka 22 óra, még pedig hétfőn 6, kedden 6, szerdán 3, csütörtökön 3, pénteken 2, szombat 2 óra. Gazdasszonyi ismeretekből szerdán 3, pénteken 3, szombaton 4 óra. Az elméleti tantárgyakból hétfőn 2, kedden 2, szerdán 2, pénteken 3, szombaton 1 óra.

11. §. A gazdasszonyi teendők végzésére addig is, míg a IV. osztály létesül, a növendékek hetenkint beosztatnak naposoknak, s a főzés, sütés, tisztaság és rend fentartása, kisebb növendékek ruhájának foltozása, tisztítása az ők teendőik közé tartozik.

A tanműhely vezetése.

12. §. A tanműhely vezetése az intézeti igazgató közvetlen felügyelete és felelőssége mellett egy szakképzett munka-tanítónőre bízatik.

A munka-tanítónő kötelességei:

13. §. a) A munka-tanítónő, mint az intézet vezető-személyzetének egyik önálló tagja, köteles az intézet összes növendékeinek nevelésénél minden tekintetben segédkezet nyújtani, az intézeti rend és tisztaság fenntartását töle telhetőleg eszközölni.

b) Az intézet összes növendékeinek ugy az elemi osztályokban, mint a tanműhelyben heti 30 órán tanítani, s őket az osztályonkint kitűzött tananyagban teljes önállóságra juttatni.

c) Az intézet összes ruházati felszerelését ő kezeli, ő adja ki leltár mellett mosóba, és ő veszi viszont számba. Ebből kifolyólag vigyáz arra, hogy azok mindig tiszták és jó karban legyenek. Az elhasználtakat visszaszámolja, s azok helyett újat szab és felvigyázat mellett a tanműhely növendékeivel elkészítteti.

d) A tanműhely számára szükséges anyagok kimutatását elkészítve betérjeszti az igazgatóhoz, ki az engedélyt felsőbb helyről 6 nap alatt kieszközölni, s a bevásárolhatásról a tanítónőt értesíteni köteles. Kisebb bevásárlások, mint pl. czérna, olló s más apróság, az igazgató értesítése mellett, kimutatás nélkül is beszerezhetők.

e) A munka-tanítónő pontos naplót vezet a készített munkákról, bejegyezvén a hozzáadott anyagok mennyiségét, ennek s az egész munkának értékét is.

f) Elvállalja, ha a tananyag bevégezhetésének rovására nincs, a munka-megren-

deléseket, meghatározza az azért járó munka-díjt, s azt napló mellett bevéve, havonkint az igazgatónak átszámolja.

g) Kiadja a kereseti tanműhely növendékeinek a munkát s az ahhoz szükséges anyagot, s azt tőlük, mint kész munkát, beveszi és feljegyzi. Felvigyáz koronkint arra, hogy a kiadott munkát tökéletesen, hibátlanul végezzék el.

h) A bevett anyagokról és a tanműhely felszerelési tárgyairól felelős. A munkák elárusításánál segédkezik.

i) Saját felekezete templomába alkalmas időben az intézet olyan vallásu növendékeit elvezeti.

k) Az igazgató akadályoztatása esetén női munkával elfoglalja a növendékeket, ugy szintén az igazgató vagy neje, ha a tanítónő betegség vagy más körülmény által akadályozva van, a tanműhely növendékeit elfoglalni, reájok felvigyázni kötelesek.

A munka-tanítónő jogai.

14. §. A munka-tanfolyam évenkint 11 hónap lévén, augusztus hó folyamában a tanítónőnek is egy havi szünete van, mely idő alatt, ha az intézet érdekei ugy nem kívánják, bárhová elmehet. A tanfolyam alatt vasárnap vagy más ünnepeken, ha az igazgató vagy neje otthon van, szintén tehet látogatást, részt vehet bálók- és más multságokban.

15. §. Mint az igazgató családjának egyik tagja, velük egyenlő ellátásban részesül, u. m. lakás, fűtés, mosás, világítás, ételmezés és bizonyos pénz fizetés.

16. §. A munkavezetőnő, mint a vezető-személyzet egyik önálló tagja, a megállapított fegyelmzési szabályzatban belül befoly a növendékek büntetésére is.

Az igazgató teendői.

16. §. Az igazgató közvetlenül felvigyáz a tanműhely egész munkakörére, növendékeire. Minden befolyásával oda hat, hogy minden növendék természetes hajlama és tehetsége szerint a női munkakör egyik ágából tökéletes, a másikból a kíváncságnak megfelelő kiképzést nyerjen.

b) A női és gazdasszonyi munkák évenkinti tantervét a tanműhelyvezetővel és gazdasszonynyal egyetértve elkészíti, a felügyelőbizottságnak betérjeszti. Ugyasintén az elméleti tantárgyak óra- és tantervét is elkészíti, s a mennyit lehet, a felvett tantárgyakból ő tanít, a többire pedig szaktanítók felvételét ajánlatba hozza.

c) Az igazgató beírja, a felügyelőbizottságnak utólagos jóváhagyása mellett, a bejáró növendékeket, megjegyezvén azt, hogy szülői a női kézimunkák melyik neméből kívánják kiképeztetni gyermeküket.

d) Megvizsgálja a munka-naplót tetszése szerinti időben, vigyáz arra, hogy abba minden munka bevezetessék. Havonkint átveszi az elárusított tárgyak árát és befolyt munkadíjakat, s azokat pénztárnoknak egy másolat ki mutatás mellett átszolgáltatja.

e) Jelentést terjeszt a tanműhely állásáról, szükségleteiről a választmányának és felügyelőbizottságnak.

f) A munkákhoz szükséges anyagok bevásárlására bizonyos összeget vesz fel a választmány jóváhagyása mellett és azt év végével visszafizeti.

(Vége következik.)

Külömfélék.

— Őszi multságaink nemsokára kezdetüket veszik. A kézdívasárhelyi jótékony egyesület a mult pénteken tartott választmányi ülésében elhatározta, hogy rendes heti fillérestélyeit október 24-én megkezdzi s azután is minden szombaton fog egy estélyt rendezni. A fillérestélyek rendezésére egy bizottság lett kinevezve, melynek hivatása háziasszonyokat választani és mindent elkövetni, hogy ezen olcsó és kedélyes multságok méltók legyenek a nőegylet jó hírnevéhez.

— † Karátsonyi Guidó gróf. A legnépszerűbb magyar főurak egyike, Karátsonyi Guidó gróf, kedden délelőtt tíz órakor 68 éves korában elhunyt Buziáson. A magyar közélet áldozatra kész munkását, a közintézetek és qumaniárius egyesületek bőkezű pártfogó-

jukat vesztek benne. A politikában nem volt, s tán nem is akarta, hogy legyen nagyobb szerepe; a képviselőházban, hová Torontál-megye szentgyörgyi kerülete küldötte őt több ízben, ritkán szólalt föl, de mint a tengerészeti albizottság elnöke, kivette részét a delegációk munkájából. A művészeteknek is áldozatrakész pártfogója volt Karátsonyi gróf; a főváros színházaiban páholyokat tartott s gyakori vendége volt valamennyinek. Támogatta a tehetséges festőket, szobrászokat is s nagy áldozatot hozott a nemzeti irodalomért is. A királyfi születése napján százezer forintos alapítványt tett, melynek kamataiból kerül ki évenként a tudós társaság négyszáz aranyos Karátsonyi-díja, melylyel drámai művek szerzőit szokták megjutalmazni. Ezenkívül számos kisebb alapítvány őrzi emlékezetét: a többi között az is, melynek kamataiból erényes fiatal leányokat házasítanak ki évenként Pestmegye Solymár községében. A kézdívasárhelyi „Rudolf” kózház részére szintén 1000 frtos alapítványt tett. Béke poraira!

— **Csik-Szereda város** legélénkebb forgalmu utcáján Fisch Lipót és Szenkovics Emánuel üzletei előtt vásárnapokon annyi szekér áll meg, hogy a közlekedés még gyalogosok részére is nehéz, sőt veszélyes. Tudjuk, hogy ezen rendetlenségek megakadályozása iránt, a csikmegyei kir. építészeti hivatal is már többször megkereste a városi rendőrkapitányságot, azonban eredmény nélkül. Mi is felhívjuk a kapitány ur b. figyelmét ezen körülményre, s kérjük, hogy szereda napokon küldjön a négy rendőrszolgá közül bár egyet a mondott helyre, hogy a szekerek megállását akadályozza meg. Így a rendőrségnek semmi értelme.

— **Hary Géza** csikszeredai derék fiatal kereskedő eljegyezte Pásucj Gizella kisasszonyt Szilágy-Somlyón. Öszintén gratulálunk!

— **Tökésy Sándor** gyergyó-szent-miklósi jó nevű kereskedő folyó hó 10-én tartotta esküvőjét Déer Teréz kisasszonnyal, Déer Venczel kat. biztos kedves és szép leányával. Sok szerencsét kívánunk a szép párnak!

— **Fejér József** csikszeredai kereskedő családja folyó hó 21-től kezdve az üzlet-helyiségekben el árvereztetik.

— **A magyarországi közművelődési egyesületek** kongresszusának előkészítésére értekezletet hívott össze Gerlóczy Károly fővárosi alpolgármester, a magyar iskola-egyesület elnöke, s meghívására igen díszes társaság gyűlt össze e hó 14-én Budapesten. A hazai kultur-egyletek közül legtöbb képviselőt küldött az erdélyrészi, élén elnökével, Bethlen Gábor gróffal, s öpen e küldöttek szabták meg irányát az értekezletnek. Elnök Gerlóczy Károly üdvözlővén az értekezletet s azt megnyitván, előterjesztette Odessacsi Gyula hercegnének az iskola-egyesülethez intézett hazafias átiratát, melyben azt ajánlja, hogy a magyar kultur-egyesületek az országos kiállítás ideje alatt tartsanak kongresszust a fővárosban. A felszólalók általában helyesnek találták az eszmét; csupán a megtartás idejére nézve tértek el a vélemények; a nagy többség azonban a kongresszus elhalasztását javasolta. Végül az elnök határozatképen kimondotta, hogy az értekezlet helyesli a kongresszus eszméjét, de megtartását az ügy érdekében bizonytalan időre — talán a jövő év folyamára — elhalasztja. Ezzel az értekezlet az elnök életése mellett szétoszlott.

— **A brüsszeli VII-ik nemzetközi gyógyszerészeti congresszus** Dr. Zanni konstantinápolyi gyógyszerésznek azon indítványát, hogy az összes gyógyszerészeti speciálitások töröltesse, elfogadta. Végre tehát alkalom nyílik arra, hogy a Pain-expellerek, sós borszeszek stb. a gyógyszerészetből ki fognak szorulni.

— **Petőfi hamvai.** A Petőfi hamvait kutató bizottság tagjai hétfőn este utaztak el Segesvárra, dr. Török Aurél egyetemi tanár vezetésével, hogy a begyűlt adatok alapján megtekintés a helyeket, a hol állítólag Petőfi tetemei nyugosznak. A későbbi ásatások iránt előleges intézkedéseket tesz a bizottság s kihallgatja mindazokat, a kik a helyszínén Petőfi elestéről és sírjáról valamit tudnak. A bizottság tagjai elutazásuk előtt tisztelegtek Jókai Mór elnökkel s jelentést tettek eddigi munkásságukról. A fontos ada-

tokat Jókai saját tapasztalataival is gazdagította s láthatólag rendkívül érdeklődik a bizottság működése iránt. Kijelentette, hogy az ásatások megkezdésekor ő maga is jelen akar lenni a segessvári mezőn, mert ő Petőfi koponyájára első tekintetre rá fog ismerni.

— **A m. kir. földmívelés-, ipar és kereskedelemügyi miniszter** mint III. fokú iparhatóság, egy felmerült kérdésben f. évi 42,594. szám alatt egyik megye közönségéhez kibocsátott rendeletével következő elvi határozatot hozta: „A fatelek nem tartozván azon iparágak vagy üzletek közé, a melyek felállítására az 1884. XVII. t.-cz. 25 §-a értelmében telepengedélyhez van kötve, ez okból a telepengedélyezési eljárásnak nincsen helye. — Ámbár tehát a faüzletekre vagy fatelepekre kért igazolvány az 1884. XVII. t.-cz. 14 §-a értelmében kiszolgáltatandó, mindazonáltal, tekintettel az 1884. évi XVII. t.-cz. 36 §-ára, nemcsak jogában, hanem kötele-ségében is áll vizsgálat tárgyává tenni azt, vajjon a kérdéses telep felállításával nem járnak-e az ezen szakaszban elősorolt káros hátrányok vagy befolyások? Igenlő esetben közérdek szempontjából elrendelheti azon óvintézkedések megtételét, a melyek a káros befolyást eltávolítani alkalmasak; azon esetben pedig, ha az esetleges káros befolyás óvintézkedésekkel el nem távolítható, avagy az üzlettelajdonos az óvintézkedések megtételétől vonakodik, a telepeknek a szóban forgó helyen való felállítására meg is tagadható. Ezen eljárás követendő nemcsak új telepek-nél, hanem már létező telepeknek egyik helyről valamely másikra való áthelyezésénél is.”

— **Az aratás.** A földmívelésügyi miniszteriumhoz szeptember hó közepéig beérkezett jelentések szerint az országban, még a nagyobb gazdaságokban is, a cséplés általánosan be van fejezve, kivételt képeznek Erdély és a felvidék egynéhány megyéi, a hol a cséplési munkálatok, sőt még a zabaratás is folyamatban van. A keverő szántás átlag be van fejezve, sőt sok helyt vetés alá is szántanak és az ősziek vetését is elkezdtek már. — A repeze nagybőrra már el van vetve, átlag jól kelt s rovarok által oszakis helyenkint szenvedett kárt. A kapás-növények kevés kivétellel szépen fejlődnek; a korai tengeri az ország déli részében már érni kezd; az érést azonban a hűvös éjjelek hátráltatják. — A korai burgonya már kiszedtetett, a termés általában kielégítőnek mondható; helyenkint azonban arról panaszkodnak, hogy a gumók aprók maradtak. A szőlő szépen fejlődik és érik, úgy, hogy ha az éjjelek kevésbé hűvösek lesznek, a szüret nem sokára mindenütt bekövetkezik; a szőlő rothadása miatt itt-ott panaszkodnak, a bor minősége általában igen jónak ígérkezik. A sarjtermés általában gyengének mondható, mit azonban az idén vetett luczerna, lóhere, nemkülönbön csalamádé, köles muhar bő kaszálása némiképp pótol. Gyümölcs igen sok termett; szilva azonban csak kivételesen adott bő eredményt. A háziállatok egészségi állapota kedvező.

RÖVID HIREK.

A marosvásárhely-szászrégni vasut novem-berben már átadható lesz a közforgalomnak. — Rudnó vidékén az egyiptomi szembetegség nagy mértékben terjed. — Vigtelkén egy szén-fuvaros összekapott egy szénégetővel; vesze-kedés közben a szénfuvaros baltájával oly szerencsétlenül vágta fejbe a szénégetőt, hogy az azonnal kiadta lelkét. — Goldmayer F. nyug. kapitány Gyöngyösön közelebből szélhűdés következtében elvesztvén beszé-ző tehetségét, elkeseredésében föbe lötte magát. Weisz Zsigmond fővárosi kereskedő a N.-Bá-nyáról Deésre vezető uton a postakocsin meg-gyilkoltatott. A tettesek 500 frtot tartalmazó pénztárcáját elrabolták tőle. — Olaszország-ban aug. 6-tól szept. 12-ig 86 ember halt meg kolerában. — A szláv jótékonsági egyesület elhatározta, hogy Turkesztánt, Chivát, Bo-charát felsőmagyarországi tótokkal és oro-szokkal fogja betelepíteni. — A halasi vasúti állomáson hétfőn két vonat összeütközött, minek következtében számosan megsebesül-tek s egy vasúti szántist megölt. — Moca-

noquaban (Amerika) az ottani szénbányában elromolván a ventilator, 17 embert fojtott meg a széngáz. A szerencsétlenek közt négy honfitársunk van. — Montgomeryben egy jó-módu földműves dísnót ölvén, gyermekeinek ez nagyon megtetszett, s mikor a szülők el-mentek hazulról, a nagyobbak megölték 4 éves kis testvérüket. — Ó-Béban e hó 7-én 461 frtot raboltak el a postahivatal helyisé-géből, azonkívül a postamestertől készpénzt és 5—6000 frtnyi értékpapírt. — Az aradi önkéntes tűzoltó-egylet múlt vasárnap és hétfőn ünnepelte fennállása félszázados jubi-leumát. — Székesfehérvárról hétfőn a vármegye házának nagy része leégett. — A kőhalmi áll. iskolába ez idén alig iratkozott be 15 gyer-mek. Ez a százkötő bujogatásának az ered-ménye. — Jókai Mor e hó 20-án tartja beszá-molóját Kassán. — Kairóban a törvényszék életfogytiglan tartó kényszermunkára ítél egy rabszolgakereskedőt s egyúttal 258 férfi-és nőrabszolgát felszabadított. — Ciurcut, az „Indépendance Romaine” kiadóját, atyjával együtt kiutasították Romániából. Ciureu er-délyi román. — A m. kir. államvasutak buda-pesti pályaudvarában egyik mozdony egy munkást elütött s annyira összegázolta, hogy szörnyet halt. — Spanyolországban e hó 17-én 445 ember esett áldozatul a kolerának.

Felelős szerkesztők :
Ifj. Dobay János. Sprencz György.
Kiadó tulajdonos :
Szabó Albert.

Sz. 2994. tkvi
1885.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kézdívasárhelyi kir. törvényszék, mint tkkvi hatóság, közhírré teszi, hogy András Gyula kiskoru végrehajthatónak Hadnagy Albert dálnoki lakos végre-hajtást szenvedő elleni 60 frt tőkeköve-telés és járulékai iránti végrehajtási ügyben a kézdívasárhelyi kir. törvény-szék területén levő, Dálnok községében fekvő, a dálnoki 372. számú tjkvben foglalt 315—318. hr. sz. 531 frt, 356., 357. hr. sz. 97 frt, 396., 397. hr. sz. 140 frt, 400., 401. hr. sz. 380 frt, 553—556. hr. sz. 160 frt, 1258. hr. sz. 122 frt, 1734. hr. sz. 143 frt, 1752. hr. sz. 34 frt, 2300. hr. sz. 5 frt, 2352. hr. sz. 12 frt, 2367., 2368. hr. sz. 32 frt, 3932. hr. sz. 87 frt, 4015. hr. sz. 100 frt, 4143. hr. sz. 89 frt, 8066. hr. sz. 87 frt, 8078. hr. sz. 189 frt, 8148. hr. sz. 52 frt, 8946., 8949. hr. sz. 148 frt, 9499. hr. sz. 17 frt, 10169. hr. sz. 68 frt, 10172. hr. sz. 48 frt és 10621., 10622. hr. sz. 82 frt becsértékű egész ingatlanokra az árverést a fennebbi enzenel megállapi-tott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1885.

évi október hó 9-ik napján délelőtti 8 órakor Dálnok községében a község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10% vagy kész-pénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42 §. jel-zett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapir-ban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges el-helyezéséről kiállított szabályszerű elis-mernvényt átszolgáltatni.

A kézdívasárhelyi kir. törvényszék, mint tkkvi hatóság üléséből 1885. évi június hó 30-ik napján.

Pályázati hirdetmény.

A kézdívasárhelyi államilag segélyezett községi elemi nép-iskolánalegy rendes tanító-női állásüresedésbe jövén, arra ezennel pályázat hirdettetik. Évi fizetése 400 frt és 100 frt lakbér. Pályázati határidő 1885. október 1. A kellően felszerelt folyamodványok Ko-vács István isk.-széki elnök urhoz küldendők.

K.-Vásárhelytt, 1885. szept. 13-án.

Az iskolaszék.

TERNÓ!!

Üdv Csekefalvy Ilna ő nagyságának Kassára!

Szegény voltam, nem mehettem férjhez, De a sors, az mindent jól elvégez. Elvezért üdvöm forrásához, Dicső Csekefalvy Ilnához! Ő nagysága tett boldoggá engem, Számjait tanácsára betettem, Megnyertem a mátká-hozományom, Mindazért őt áldom, mindig áldom! Honleányok! hogy ha frigyre léptek, Ő nagysága anyyala a népnek, Forduljatok csupán csak Kassára hozzája, S majd tele lesz bankóval a láda.

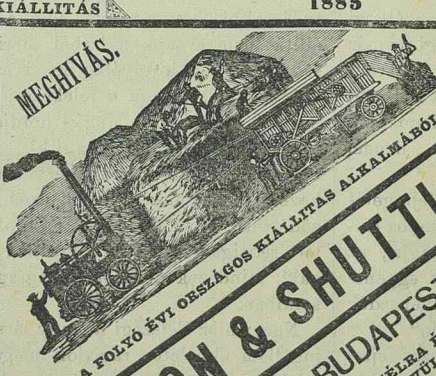
18,000 frtos ternót nyertem.

Ki a nevezett urnához fordul, 3 drb 5 kros bélyeget küldjön be levelezésre.

Krivostyia, 1885. szeptember 6.

Juhász Irma, boldog hajadon.

KIÁLLÍTÁS 1885 KIÁLLÍTÁS



MEGHÍVÁS.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

A FOLYÓ ÉVI ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁS ALKALMÁBÓL

V. VÁCI KÖRÜT 80. BUDAPESTEN és VÁCI KÖRÜT 83. SAJÁT, KÜLÖN É CZÉKRA ÉRTETT HELYSÉGEIKBEN.

GAZDASÁGI GÉP-KIÁLLÍTÁST

RENDEZETT BE, melynek szives megtekintése az érdeklődők kötelessége.

1885